

THE ROLE OF EXACT SCIENCES IN THE ERA OF MODERN DEVELOPMENT

HARBIY OFITSERLIKNING KASBIY-AXLOQ SOTSIOLOGIYASI

Kobilov Uchkun Ulmasovich
Mudofa Vazirligi ofitseri

Annotatsiya: Ushbu maqolada harbiy hizmatchilarning axloqiy qoidalariga rioya qilishi, harbiy xizmatchining Vatanga muxabbati va harbiy qasamyodga sodiqligi haqida soʻz boradi.

Kalit soʻzlar: vatanparvarlik, mardlik, jangovar oʻrtoqlik, axloqiy ong, fuqarot, axloqiy munosabatlar.

Mamlakatimizning Konstitutsiyasiga muvofiq mamlakatni mudofaa qilish davlatning eng muhim vazifalaridan biri boʻlib, Oʻzbekiston Respublikasi hududida istiqomat qiluvchi barcha fuqarolarning vazifasidir. Oʻzbekiston Respublikasini tashqaridan boʻladigan qurolli tajovuzdan himoya qilish Oʻzbekiston Respublikasi fuqarolarining Konstitutsiyaviy burchidir. Mamlakatimizda olib borilayotgan harbiy islohotlar tufayli Qurolli Kuchlarimiz uchun yuqori malakali mutaxassislarni yuksak intellektual maʼnaviy-axloqiy salohiyatga ega boʻlgan ofitser kadrlarni tayyorlashga alohida yeʼtibor qaratilmoqda. Prezident tomonidan 2017–2021 yillarga moʻljallangan Harakatlar strategiyasi asosida, mamlakat hayotining boshqa jabhalari bilan bir qatorda, harbiy sohaning eng muhim yoʻnalishlari boʻyicha zamon talablariga mos qarorlar qabul qilingani, amalga oshirilgan tizimli va strategik kompleks chora-tadbirlar natijasida qisqa davr ichida milliy armiyaning jangovar shayligi va umuman mamlakatning mudofaa qobiliyati sezilarli darajada oshgani taʼkidlab oʻtildi. Yigʻilishda davlat rahbari Qurolli Kuchlarni rivojlantirish va mamlakat mudofaa qobiliyatini yanada mustahkamlash hamda bu borada zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va ilgʻor innovatsiyalarni keng tatbiq etish boʻyicha muhim koʻrsatmalar berdi. Harbiy kadrlarni tayyorlash va ularning malakasini oshirish hamda harbiy ilmni rivojlantirish borasida Qurolli Kuchlar Oliy boshqoʻmondoni tomonidan harbiy mojarolar va zamonaviy jang amaliyotlarini hamda milliy harbiy sanʼat tarixini chuqur oʻrganib, qoʻshinlarning tayyorgarlik usul va uslublarini yanada takomillashtirish vazifasi qoʻyildi.

Bunda harbiy taʼlim tizimida boshlangan islohotlarni uzviy davom ettirish, oliy harbiy bilim yurtlari, litsey va kollejlari, jumladan, «Temurbeklar maktabi» harbiy akademik litseylari faoliyatini takomillashtirish, ularda taʼlim olayotgan oʻquvchilar qalbida milliy ruh, ona- Vatanga mehr va sadoqat, adolat tuygʻusini har tomonlama kuchaytirish, buyuk ajdodlar, jumladan, Jaloliddin Manguberdi, Amir Temur, Shohruh Mirzo, Zahiriddin Muhammad Bobur kabi sarkardalarning boy jang sanʼatidan keng foydalanish muhimligi alohida taʼkidlab oʻtildi. Shuningdek,

THE ROLE OF EXACT SCIENCES IN THE ERA OF MODERN DEVELOPMENT

Toshkent shahrida barpo etilgan «Gʻalababogʻi» va «Shon-sharaf» muzeyi majmuasini harbiy xizmatchilar, mamlakat aholisi, ayniqsa, yoshlar uchun harbiy tarixni va buyuk ajdodlar qahramonligini oʻrganish ilmiy markaziga aylantirish boʻyicha koʻrsatmalar berildi. Mamlakat aholisini va yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularning fuqarolik pozitsiyasini kuchaytirish bilan bogʻliq ishlarni «Jasur jangchi - yoshlar uchun namuna» shiori ostida yanada jadallashtirish, harbiy okruglar qoʻmondonliklariga kamida 10 tadan maktabni otaliqqa olish hamda harbiy qism komandirlari tomonidan ularda vatanparvarlik va harbiy shon-sharaf darslarini yoʻlga qoʻyish vazifasi qoʻyildi. Shuningdek, Prezident, - «oʻz farzandlarida yuksak vatanparvarlik ruhini kamol toptira olmagan davlat, qanday qudratli qurolga ega boʻlmasin, mudofaa qobiliyatini mustahkamlay olmaydi», - deya taʼkidlab oʻtdi.

Bundan tashqari, yigʻilishda mamlakat mudofaa sanoati kompleksiniyanada rivojlantirish, davlat chegaralarini qoʻriqlash tizimini takomillashtirish, favqulodda vaziyatlar prognoz va monitoring qilish hamda avariya va texnogen halokatlarning oldini olish boʻyicha ishlar samaradorligini oshirish boʻyicha zarur topshiriqlar berildi. Prezident Shavkat Mirziyoyev harbiy oilalarda maʼnaviy-axloqiy muhitni yaxshilash, sogʻlom turmush tarzi va bolalar tarbiyasiga yondashuvlarni namunali darajaga koʻtarish, harbiylar va ularning oila aʼzolarini ijtimoiy qoʻllab-quvvatlash va uy-joy bilan taʼminlash ishlari kelgusida ham muhim va ustuvor yoʻnalish sifatida qolishini qayd etdi. Oʻzbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish boʻyicha Harakatlar strategiyasida ham — Oʻrta taʼlim muassasalari faoliyatining sifati hamda samaradorligini oshirish, Oʻzbekiston Respublikasining Konstitusiyaviy tuzumi suveriniteti, xududiy yaxlitligini muhofaza qilish, fuqarolik, millatlararo va konfessiyalararo tinchlik hamda totuvlikni mustaxkamlash, davlatning mudofaa qobiliyatini mustahkamlash, Oʻzbekiston Respublikasining jangovor qudrati va salohiyatini oshirish kabi muhim vazifalar belgilangan. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF- 4947-son — Oʻzbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish boʻyicha xarakatlar strategiyasi toʻgʻrisidagi farmoni, 2018-yil 4-avgustdagi PQ-3898- son Oʻzbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari harbiy xizmatchilarining maʼnaviy-maʼrifiy saviyasini oshirish tizimini tubdan takomillashtirish toʻgʻrisidagi Qarori, Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 23-fevraldagi 140- son — Yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalash konsepsiyasini tasdiqlash toʻgʻrisidagi Qarori va mazkur faoliyatga doir boshqa normativ- huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalarni amalga oshirishda ushbu dissertatsiya tadqiqoti muayyan darajada xizmat qiladi. Armiyam oddiy jihatdan eng zamonaviy va zarur vositalar bilan taʼminlangan boʻlishi mumkin, lekin axloqiy

THE ROLE OF EXACT SCIENCES IN THE ERA OF MODERN DEVELOPMENT

jihtadan zaifligi, jangovar ruhi, Vatanga sodiqlik va muhabbat, uning taqdiri uchun mas'uliyat hissi yo'qligi yoki loqaydlik tuzatib bo'lmas oqibatlarga olib kelishi mumkin, – deya ta'kidladi davlatimiz rahbari. O'zbekiston 30yoshgacha bolgan aholisi butun aholining 60foizini tashkil etadigan noyob demografik holatga yuz tutish arafasida. Keyingi yigirma yilda bugungi kundagi katta bolalar va yoshlardan tashkil topgan aholi ishchi kuchiga aylanadi, bu esa O'zbekiston tarixidagi eng katta ishchi kuchi bo'ladi. Bugungi kundagi to'g'ri sarmoyalar bilan, hozirgi yoshlar O'zbekistonni keyingi ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasiga ko'taradigan avlodga aylanishi mumkin.

Shu bilan bir qatorda, bugungi kundagi bolalar va yoshlarning farovonligini ta'minlashga muvofiq mablag'ni sarflamaslik yoshlarning huquqlarini ta'minlamaslik va ular orasida ishsizlik darajasini kengayishiga olib kelishi mumkin. Bu esa, o'z navbatida, siyosiy va diniy yekstremizm uchun poydevor yaratishi va mehnat migratsiyasini kuchaytirishi va shu bilan birga juda ham qimmat — demografik dividendni yo'qotishga olib kelishi mumkin.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va Hukumati har bir yosh fuqaro o'z salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishi uchun zarur ko'mak va imkoniyatga ega bo'lishini ta'minlashga ustuvor ahamiyatni qaratmoqda. Davlatning yoshlar bo'yicha siyosatini takomillashtirish O'zbekistonning 2017-2021 yilgi rivojlanish strategiyasining asosiy ustuvor yo'nalishlaridan biridir.

O'zbekiston Respublikasida aholining 60 foizni yoshlar tashkil qilar ekan, shundan kelib chiqib unib o'sib ulg'ayib kelayotgan yosh avlodni harbiy vatanparvarlik tuyg'usi bilan tarbiyalash muhim vazifa, hozirgi kundagi murakkab ishni avvalambor oiladan boshlamoq juda ham zarur, chunki farzanga dastlabki tushunchani va tarbiyani ota-ona beradi, keyingi o'rinlarda esa ta'lim muassasalari. O'quvchida vatanparvarlik tuyg'usini tarbiyalash orqali dastlabki harbiy ofitserlik kasbiy kompetentlikni takomillashtirish borasida maktablar, litseylar va texnikumlarda bir oyda bir marotaba Mudofaa vazirligiga qarashli harbiy qismlarga o'quv yekskursiyalarni tashkillashtirish zarur, keyingi o'rinlarda o'quvchilarni yanada qiziqtirib o'qitish uchun yoshlarni dastlabgi harbiy chaqiriqqa tayyorlash darslariga nafaqat harbiy malakasi bo'lgan shuning dekpsixologik, pedagogik ilmi va tajribasi ega bo'lgan kadrlarni jalb qilish zarur.

Shuningdek xizmat qilib kelayotgan harbiylarning ijtimoiy holatini ochiqlik va shaffoflik asosida tekshirib o'rganib chiqib ijtimoiy axvoli moddiy yoki ma'naviy jixatdan qiyin axvolda bo'lgan harbiy xizmatchilarning oilalariga davlat tomonidan yordam berilishi kerakligi, harbiy xizmatchilarning har bir muammosi birgalikda

THE ROLE OF EXACT SCIENCES IN THE ERA OF MODERN DEVELOPMENT

hamjihatlikda hal qilinishni ham joriy etish kerakligi men uylaymanki bu ishlar insonda vatanga bo'lgan harbiylikka bo'lgan mexrni kuchaytiradi. Chunki Mudofaa, Ichki ishlar, Favqulodda vaziyatlar vazirliklari, Davlat xavfsizlik xizmati, Milliy gvardiyasi tarkiblarida xizmat qilayotgan har bir harbiy xizmatchi yoki xodim bo'lsin barchasi oddiy inson lekin hamma inson harbiy hizmatchi bo'la olmaydi. Harbiy xizmat qilayotgan harbiy o'z ishida mamnuniyat bilan rozichilik kayfiyatida hursand bo'lib ishlagan harbiy xizmatchi ko'pgina yutuqlarga erishadi va kasbiga bo'lgan muhabbat ila farzandlarida vatanparvarlik tuyg'usini tarbiyalash orqali dastlabki harbiy ofitserlik kasbiy kompetentlikni takomillashtirishga turtki bo'ladi. O'quvchida vatanparvarlikt uyg'usini tarbiyalash orqali dastlabki harbiy ofitserlik kasbiy kompetentlikni takomillashtirishda hozirda xizmat qilib kelayotgan harbiy xizmatchilarning ish yuklamalarini o'rganib chiqib teng taqsimlanishi oilada otaning kasbini farzandi davom ettirishiga zamin yaratib beradi.

O'zbekiston Respublikasi Konstitusiyasi, Mudofaa Doktrinasi va Qurolli kuchlarning isloh qilinishi armiyani modernizatsiyalash bo'yicha chora- tadbirlarni maqsadli amalga oshirishga yordam bermoqda, bunda ixtisoslashtirilgan harbiy litseylarga alohida ye'tibor qaratilmoqda, zero ularning bitiruvchilari kelgusida oliy harbiy ta'lim muassasalarida o'qish imkoniyatiga egadirlar. Mamlakatimizdagi milliy istiqlol g'oyalari, ijtimoiy hayotning muhim tarkibiy qismi sifatida ta'lim-tarbiya va harbiy vatanparvarlik jarayonida foydalanish, yangilangan jamiyat manfaatlariga xizmat qilmog'i kerak. Bu jarayon ta'lim sohasidagi davlat siyosatining huquqiy asoslarini yaratib berishdan boshlanadi. Harbiy vatanparvarlikni istiqlol g'oyalari asosida yuqori pog'onaga ko'tarish-davr talabi, jamiyatning ijtimoiy topshirig'i. Har qanday jamiyat kelajagi yosh avlodning qanday ta'lim olishiga va qay tarzda tarbiyalanishiga bog'liq. Shunday ta'lim-tarbiya olgan avlodgina mamlakat oldida turgan umum davlat ahamiyatiga ega bo'lgan vatanni ximoya qilishdek yuksak vazifani bajarishga xaqlidir.

Xulosa qilib aytganda Qurolli Kuchlarni isloh qilish va professional harbiy kadrlarni tayyorlash hamda bo'lajak harbiylik kasbini tanlovchi o'quvchilarda vatanparvarlik tuyg'usini tarbiyalash orqali dastlabki harbiy ofitserlik kasbiy kompetentlikni takomillashtirish zaruriyati mamlakatdagi siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy vaziyat hamda jahonda yuzaga kelayotgan geostrategik holatdan kelib chiqishni taqazo etmoqda. Respublikamiz mudofaa tizimida bo'lajak harbiy xizmatni tanlovchilarni tayyorlash sohasini isloh qilishning asosiy zaruriyati ta'lim tizimida harbiy vatanparvarlikka xizmat etuvchi interaktiv tizimni shakillantirish va rivojlantirishdan iborat.

THE ROLE OF EXACT SCIENCES IN THE ERA OF MODERN DEVELOPMENT

REFERENCES

1. 2018-yil 10-yanvarda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, Qurolli kuchlar Oliy Bosh qo'mondoni Shavkat Miromonovich Mirziyoev - "Qurolli Kuchlarimiz – mamlakatimiz barqarorligi va taraqqiyotining mustahkam kafolatidir" nomli ma'ruzasi
2. Harbiy psixologiya va pedagogika. Qo'llanma ostida. Tahrirlangan P.D. Korchemnogo, L.G. Lapteva, V.G. Mixaylovskiy. M.: "Barkamollik" nashriyot uyi, 1998-yil.
3. Davydov V.P., Fedenko N.F. Harbiy psixologiya va pedagogika asoslari: darslik. M.: Ta'lim, 1988-yil.
4. Mutsynov S.S. Jamoa va intizom: Savol-javob. M.: Harbiy nashriyot, 1989-yil.
5. Yefremov O.Y. Harbiy pedagogika. 2008-yil.

